

Skatteutskottets betänkande 2020/21:SkU35

Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att säga upp skatteavtalet mellan Sverige och Portugal och att det därmed upphör att gälla den 31 december 2021. Utskottet ställer sig vidare bakom regeringens förslag om att anta en lag om att lagen om skatteavtal mellan Sverige och Portugal ska upphöra att gälla den 1 januari 2022 samt regeringens förslag om att anta en lag om att lagen om ändring i lagen om skatteavtal mellan Sverige och Portugal ska utgå.

I betänkandet finns två särskilda yttranden (M, C, KD, L, SD).

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:138 Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal	6
Särskilda yttranden	11
1. Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal (M, C, KD, L)	11
2. Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal (SD).....	12
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	13
Propositionen	13
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	14

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal

Riksdagen

a) godkänner att avtalet mellan Konungariket Sverige och Portugisiska Republiken för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst sägs upp,

b) antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal,

c) antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:1141) om ändring i lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:138 punkterna 1–3.

Stockholm den 6 maj 2021

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Hillevi Larsson (S), Helena Bouveng (M), Eric Westroth (SD), Sultan Kayhan (S), Borianan Åberg (M), David Lång (SD), Patrik Lundqvist (S), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Gulan Avcı (L), Anne Oskarsson (SD), Rebecka Le Moine (MP), Kjell Jansson (M) och Ciczie Weidby (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2020/21:138 Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag återges i bilaga 2.

I ärendet har det inte väckts några motioner.

Bakgrund

Skatteavtalet mellan Sverige och Portugal undertecknades den 29 augusti 2002. Lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal, som införlivar avtalet i svensk rätt, trädde i kraft den 31 december 2003.

Portugal införde 2009 särskilda skatteregler som innebär att inflyttade fysiska personer kan ansöka om status som s.k. non-habitual residents (NHR). Reglerna innebär att personer med NHR-status under en period om tio år på vissa inkomster, däribland pensioner, betalar låg eller ingen skatt i Portugal, under förutsättning att inkomsterna har sin källa utanför Portugal. I kombination med skatteavtalets regler för beskattning av pensioner innebär NHR-reglerna att vissa pensioner blir föremål för dubbel icke-beskattning, dvs. helt obeskattade. Detta var inte förutsett när avtalet ingicks utan är en följd av ändringarna i den interna portugisiska lagstiftningen 2009. Sveriges regering lyfte därför i februari 2017 frågan om att omförhandla skatteavtalet med Portugals regering. Efter långdragna diskussioner och förhandlingar undertecknades ett protokoll om ändring av skatteavtalet i Bryssel den 16 maj 2019. Protokollet innebär att de aktuella pensionerna även får beskattas i det land från vilket de betalas ut. Sverige ratificerade ändringsprotokollet hösten 2019 så att det ändrade avtalet skulle kunna träda i kraft och tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2020. Portugal har emellertid inte ratificerat ändringsprotokollet. Mot bakgrund av att den portugisiska regeringen ännu inte vidtagit de åtgärder som krävs för att ratificera ändringsprotokollet föreslår regeringen att skatteavtalet ska sägas upp, varvid Sverige är oförhindrat att beskatta pensionerna i fråga.

Till följd av uppsägningen måste den lag genom vilken avtalet införlivats i svensk rätt upphävas. Vidare föreslår regeringen att riksdagen antar en lag som innebär att den lag som antogs i samband med att riksdagen godkände ändringsprotokollet utgår. Ett utkast till propositionen har beretts med Skatteverket.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner att skatteavtalet mellan Sverige och Portugal sägs upp och därmed upphör att gälla den 31 december 2021. Vidare föreslås att riksdagen antar en lag om att lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal ska upphöra att gälla den 1 januari 2022. Det föreslås även att riksdagen antar en lag om att lagen (2019:1141) om ändring i lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal ska utgå.

Utskottets överväganden

Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att avtalet mellan Sverige och Portugal för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst sägs upp.

Riksdagen antar vidare regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal och lag om ändring i lagen (2019:1141) om ändring i lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal.

Jämför särskilt yttrande 1 (M, C, KD, L) och 2 (SD).

Propositionen

Uppsägning av skatteavtalet

När det gäller beskattning av alla former av pensioner är den svenska skatteavtalspolicy sedan lång tid tillbaka att källstaten, dvs. den stat från vilken en pension i en gränsöverskridande situation betalas ut, ska ha den primära beskattningsrätten. Detta innebär att beskattning i första hand ska ske i källstaten och att det är hemviststaten, dvs. den stat i vilken mottagaren av pensionen är bosatt som ska undanröja eventuell dubbelbeskattning. Policyn återspeglar intern svensk rätt som innebär att pension som betalas ut från Sverige till en person bosatt utomlands är skattepliktig (i fråga om begränsat skattskyldiga, se 2 och 5 §§ lagen [1991:586] om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta).

När skatteavtalet med Portugal förhandlades fram hävdade Sverige sin policy om källstatsbeskattning av pensioner. När det gällde socialförsäkringspensioner och pensioner med anledning av tidigare enskild anställning hade Portugal i förhandlingen en motsatt policy och begärde att sådana pensioner endast skulle få beskattas i hemviststaten. En kompromiss nåddes som innebär att socialförsäkringspensioner enligt artikel 21 punkt 4 i avtalet får beskattas i källstaten, medan pension med anledning av tidigare enskild anställning enligt artikel 18 endast beskattas i hemviststaten. När Sverige accepterade att som källstat avstå beskattningsrätten till pension från tidigare enskild anställning, gjordes det utifrån den då gällande förutsättningen att beskattning skulle ske i Portugal.

Portugal införde 2009 särskilda skatteregler för fysiska personer som har NHR-status. Sådan status kan efter ansökan beviljas för en period av tio år under förutsättning att personen inte har varit bosatt i Portugal under de fem

närmast föregående åren. Reglerna innebär att personer som flyttar till Portugal och beviljas NHR-status inte behöver ta upp vissa inkomster till beskattning i Portugal, förutsatt att inkomsterna i fråga härrör från källor utanför Portugal. Pensioner ingår bland de inkomster som under dessa förutsättningar inte behöver tas upp till beskattning i Portugal. Eftersom källstaten enligt artikel 18 i skatteavtalet inte får beskatta pension med anledning av tidigare enskild anställning blir sådana pensioner som betalas ut från Sverige till personer med hemvist i Portugal föremål för dubbel icke-beskattning, dvs. helt obeskattade.

I början av 2020 införde Portugal en låg skatt på 10 procent på pensioner som omfattas av NHR-reglerna. Enligt uppgift ska skatten tas ut i fråga om personer som får NHR-status den 1 april 2020 eller senare. För personer som fått NHR-status före detta datum kommer pensionerna att fortsätta att vara skattefria till utgången av den tioårsperiod för vilken sådan status beviljats.

Den svenska regeringen lyfte frågan om att åtgärda den dubbla icke-beskattningen av pension med anledning av tidigare enskild anställning med Portugals regering i februari 2017.

En förhandlingsrunda hölls i Lissabon i september 2018 där ett utkast till ändringsprotokoll diskuterades som innehöll ett förslag till ändrade bestämmelser om beskattning av de relevanta pensionerna. Förslaget var utformat så att pensionerna i första hand skulle få beskattas i hemviststaten. Källstaten skulle också få beskatta pensionerna men skulle samtidigt vara skyldig att undanröja dubbelbeskattning genom att medge avräkning för den skatt som betalats i hemviststaten, s.k. omvänd avräkning. Att avräkning ges i källstaten är en ovanlig lösning i skatteavtal, men Sverige var villigt att acceptera detta för att inte frånta hemviststaten den primära beskattningsrätt som på Portugals begäran följer av det nuvarande avtalet. Portugal krävde också att övergången till beskattning i källstaten skulle ske gradvis i de fall där de berörda pensionerna beskattas i Portugal. För att snabbt nå en överenskommelse sa sig Sverige vara villigt att acceptera en övergångsperiod som innebär att pensioner som beskattas i Portugal får beskattas i Sverige tidigast fr.o.m. den 1 januari 2023.

Efter en tid av fortsatta diskussioner kunde till sist ett protokoll om ändring av skatteavtalet undertecknas i Bryssel den 16 maj 2019. Protokollet innebär att de skattefria pensionerna ska kunna beskattas i det land från vilket de betalas ut. Protokollet innehåller även bestämmelser om omvänd avräkning och en övergångsperiod som hindrar källstatsbeskattning t.o.m. 2022 av pensioner som beskattats i Portugal.

Efter att protokollet undertecknats inleddes i Sverige omedelbart en process för att ratificera ändringsprotokollet så att det ändrade avtalet skulle kunna träda i kraft och tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2020.

Portugal ratificerade emellertid inte ändringsprotokollet under 2019, varvid det ändrade avtalet inte kunde träda i kraft den 1 januari 2020. Under början av 2020 indikerade Portugals regering att ändringsprotokollet skulle kunna komma att ratificeras under 2020, så att det ändrade avtalet skulle kunna träda

i kraft den 1 januari 2021. Detta skedde dock inte och ändringsprotokollet har fortfarande inte trätt i kraft.

Den nuvarande situationen där skatteavtalet gör att personer som flyttat från Sverige till Portugal fortsatt kan ta ut vissa, ofta höga, pensioner från Sverige helt obeskattade, är enligt regeringen oacceptabel och var heller inte avsedd när avtalet ingicks 2002. Sådana möjligheter att utnyttja den typ av riktade regler som NHR-regimen utgör underminerar förtroendet för skattesystemet.

Enligt regeringen är det inte en hållbar situation att Sverige på obestämd tid överlämnar åt ett annat land att ensidigt avgöra när en för Sverige principiellt viktig överenskommelse ska träda i kraft. Därför bör avtalet sägas upp, så att Sverige i ett avtalslöst tillstånd fr.o.m. den 1 januari 2022 är oförhindrat att beskatta de aktuella pensionerna.

Enligt artikel 30 i skatteavtalet kan avtalet sägas upp skriftligen på diplomatisk väg minst sex månader före utgången av något kalenderår. Om Sverige således säger upp avtalet före den 30 juni 2021 upphör det att gälla den 31 december 2021 och slutar att vara tillämpligt den 1 januari 2022.

Konsekvenser för individer och företag

Att skatteavtalet sägs upp innebär att båda länderna är oförhindrade att beskatta berörda skattskyldiga i enlighet med sin interna rätt. Det går enligt regeringen inte att i detalj redogöra för konsekvenserna för individer och företag, eftersom det är beroende av förutsättningarna i varje enskilt fall och även påverkas av lagstiftningen i Portugal. Generellt gäller dock att det nuvarande avtalet inte i någon större utsträckning begränsar beskattningen av individer eller företag i den stat där de är hemmahörande (hemviststaten). Avtalet begränsar däremot i större utsträckning en avtalslutande stats möjlighet att beskatta individer och företag hemmahörande i den andra avtalslutande staten för inkomster som har sin källa i den förstnämnda staten (källstaten). I fråga om källstatsbeskattning innehåller avtalet vissa trösklar för beskattningsinträde och begränsningar för uttag av källskatt, vilket gör det möjligt att peka på vissa generella konsekvenser för individer och företag. För individer blir en tydlig och avsedd effekt av att avtalet sägs upp, att det inte längre kommer att finnas några hinder för beskattning i källstaten av pensioner som härrör från den staten. De pensioner som personer bosatta i Portugal får från Sverige och som i nuläget till följd av avtalet inte beskattas i Sverige, kommer att bli föremål för beskattning i Sverige. På motsvarande sätt kan individer bosatta i Sverige komma att beskattas i Portugal för pensioner som betalas ut därifrån. Eftersom sådana pensioner emellertid redan är föremål för beskattning i Sverige, torde skillnaden i total skatt inte bli av betydelse.

För individer bosatta i Sverige kan det bli en högre beskattning i Portugal i fråga om betalningar från Portugal avseende utdelning, ränta och royalty, eftersom avtalet innehåller begränsningar för uttag av skatt i källstaten på sådana betalningar.

Företag med investeringar eller verksamhet i Portugal kan också komma att träffas av en högre beskattning i Portugal av betalningar från Portugal när det gäller utdelning, ränta och royalty. Inom bolagssektorn finns emellertid EU-gemensam lagstiftning om begränsningar av uttag av källskatt inom EU, vilket minskar dessa effekter. Företag med verksamhet i Portugal kan komma att bli skattskyldiga där i fler fall än vad som gäller i dag eftersom de trösklar för beskattningsinträde som följer av avtalets bestämmelser om beskattning av näringsverksamhet bedrivna från fast driftställe inte längre kommer att gälla.

I Sverige finns intern lagstiftning för undanröjande av dubbelbeskattning i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt (avräkningslagen). Avräkningslagen ger möjlighet till undanröjande av dubbelbeskattning även i fall när det inte finns något tillämpligt skatteavtal, vilket lindrar de negativa effekterna av att skatteavtalet med Portugal sägs upp. Att båda staterna i ett avtalslöst tillstånd är oförhindrade att beskatta enligt intern rätt kan även generellt leda till en viss ökad administrativ börda för individer och företag. Effekter i form av möjlig högre beskattning i enskilda fall och en ökad administrativ börda för enskilda och företag måste dock avvägas mot principiella överväganden om syftet med skatteavtal. Dessa avtal syftar först och främst till att undanröja dubbelbeskattning.

Övriga konsekvenser

Enligt regeringen går det inte att med någon större säkerhet avgöra vilka konsekvenserna blir för Sveriges skatteintäkter av att skatteavtalet med Portugal sägs upp. Att Sverige kommer att vara oförhindrat att beskatta de pensioner som i nuläget inte får beskattas i Sverige innebär ökade skatteintäkter. Mot detta ska vägas en viss möjlig ökning av antalet fall där skattskyldiga medges avräkning från svensk skatt för skatt som har betalats i Portugal. Utifrån dessa förutsättningar förväntas förslagen inte ge upphov till någon negativ offentligfinansiell effekt.

Allmänt sett medför tillämpning av ett skatteavtal en viss arbetsbörda för främst Skatteverket, eftersom en sådan tillämpning kan innebära att beskattning efter ansökan i enskilda fall ska ske på ett sätt som avviker från de allmänna skattereglerna. Att skatteavtalet med Portugal sägs upp kan därför minska den arbetsbördan. Samtidigt kan avsaknaden av ett avtal innebära en viss ökning av antalet ärenden där skattskyldiga begär att dubbelbeskattning ska undanröjas med stöd av avräkningslagen. Förslagen bedöms sammantaget inte ge upphov till någon ökad arbetsbörda för Skatteverket eller för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förslagen torde inte heller medföra några märkbara effekter på vare sig inkomstfördelningen eller den ekonomiska jämställdheten mellan kvinnor och män. Förslagen bedöms i övrigt inte ha effekter på sysselsättning, miljö eller integration.

Utskottets ställningstagande

Under våren 2019 undertecknade Sverige och Portugal en överenskommelse om att ändra skatteavtalet. Förhandlingarna inleddes bl.a. för att ändra de bestämmelser i skatteavtalet som innebär att vissa pensioner varken beskattas i Sverige eller Portugal, dvs. blir föremål för dubbel icke-beskattnig.

Sverige ratificerade under hösten 2019 ändringsprotokollet, men Portugal har trots påtryckningar inte vidtagit motsvarande åtgärd.

För att Sverige fr.o.m. den 1 januari 2022 i ett avtalslöst tillstånd ska vara oförhindrat att beskatta de aktuella pensionerna har regeringen föreslagit att avtalet ska sägas upp.

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag och tillstyrker därmed propositionen.

Särskilda yttranden

1. Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal (M, C, KD, L)

Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Helena Bouveng (M), Boriana Åberg (M), Hampus Hagman (KD), Gulan Avci (L) och Kjell Jansson (M) anför:

Det är dåligt för Sverige och svenska medborgare att skatteavtal med andra länder sägs upp. Det är något som bör undvikas. Det skapar osäkerhet och bristande förutsägbarhet för enskilda och företag. Vi anser att det i grunden är beklagligt att skatteavtalet med Portugal står inför en uppsägning.

Det är dock centralt att Sverige är tydligt mot de länder man sluter avtal med att dessa länder också behöver följa det man enats om. Portugal har inte ratificerat det beslut som landet tecknade med Sverige när skatteavtalet stod inför en justering för en tid sedan. Sverige enades med Portugal om ett nytt skatteavtal för att få på plats en ordning så att man betalar skatt på sin tjänstepension.

Det går inte att acceptera en ordning där Sverige och andra länder enas om förändringar av skatteavtal, men där den andra parten sedan i praktiken inte lever upp till det man kommit överens om. De avtal Sverige sluter med andra länder måste respekteras. Portugal har inte levt upp till sina åtaganden och ratificerat protokollet. Det medför konsekvenser.

Det är dock anmärkningsvärt att Sveriges finansminister ägnar kraft åt att med förolämpande retorik skuldbelägga de svenskar som av olika skäl väljer att nyttja den fria rörligheten inom EU och bosätta sig i Portugal. Retoriken från finansministern är vulgär och överdriven. Finansministerns uttalanden undergräver även Sveriges position och motverkar svenska intressen. Det finns ingen anledning att kritisera de svenska medborgare som exempelvis efter ett långt arbetsliv har bosatt sig i Portugal. En svensk finansminister bör stå på svenska medborgares sida och inte kritisera de medborgare som följer rådande regler och lagar. Det finns många olika skäl till att människor flyttar från Sverige.

Portugals regering har fått information om att den svenska regeringen avser att dra tillbaka uppsägningen av skatteavtalet om Portugal ratificerar protokollet innan riksdagen röstar i frågan i juni. Sveriges kritik bör uteslutande riktas mot den portugisiska regeringen, inte mot de svenskar som av olika anledningar har bosatt sig i Portugal. Här har dessvärre uppenbarligen finansministern gjort en annan bedömning.

Det europeiska samarbetet och den fria rörligheten för människor i unionen skapar fantastiska möjligheter och ska värnas. Det är dock inte rimligt att länder som Sverige tar ett stort ekonomiskt ansvar för sydeuropeiska länders

ekonomi genom omfattande lån och bidrag, samtidigt som länder som Portugal upprätthåller skattebefrielser för vissa grupper från andra länder.

I sammanhanget ska även framhållas att det finns goda skäl att sänka SINK-skatten (lagen [1991:586] om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta) framgent för att få på plats en mer välavvägd beskattning av svenskar bosatta utomlands. Regeringens höjning av SINK-skatten från 20 till 25 procent under föregående mandatperiod var obefogad.

Trots dessa synpunkter stödjer vi utskottets ställningstagande till regeringens proposition eftersom vi anser att det är oacceptabelt att ingångna avtal med Sverige inte hålls.

2. Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal (SD)

Eric Westroth (SD), David Lång (SD) och Anne Oskarsson (SD) anför:

Sverige ska driva ett aktivt arbete för att minska skatteundrandragandet, men en uppsägning av skatteavtalet med Portugal riskerar att vid årsskiftet försätta Sverige i en situation med oklara beskattningsregler. Det kan leda till dubbelbeskattning för såväl privatpersoner som näringsverksamheter, ibland med anställda i Sverige, som har relationer till Portugal. Dessa kan därför försättas i knepiga situationer ur ett skattehänseende.

Det vilar samtidigt ett tungt ansvar på den portugisiska regeringen som valt att inte följa ett ingånget avtal och valt att inte heller ratificera det nya avtalet som undertecknades 2019. Uppsägningen av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal har sin grund i att den portugisiska regeringen valt att inte hålla sin del av avtalet. Vi finner det olyckligt att den svenska regeringen inte kan komma överens med regeringen i Portugal, utan i stället väljer att försätta Sverige i ett avtalslöst tillstånd.

Sveriges förtroende som förhandlingspart skulle dock försämrats om vi sänder ut signalen att vi accepterar att vår motpart bryter sin del av ett ingånget avtal samtidigt som Sverige fullföljer sin del. Det bästa vore om avtalet hölls och både Sverige och Portugal agerade i enlighet med det avtal som ingåtts. Vi menar därför att Sveriges regering och riksdag bör ha en beredskap för att återgå till avtalet som det ursprungligen var tänkt om Portugals regering kan göra troligt att den kommer att ratificera det avtal som frivilligt ingåtts av båda parter.

Vi har valt att inte reservera oss mot propositionen, men vi vill betona att vi inte ställer oss bakom det uppskrivade tonläget och de generaliseringar som regeringen och dess företrädare uttryckt om de svenskar som valt att flytta till Portugal.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:138 Uppsägning av skatteavtalet mellan Sverige och Portugal:

1. Riksdagen godkänner att avtalet mellan Konungariket Sverige och Portugisiska Republiken för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande skatter på inkomst sägs upp.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:1141) om ändring i lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om upphävande av lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal

Härigenom föreskrivs att lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal ska upphöra att gälla.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i fråga om
 - a) källskatter, på belopp som har förvärvats före ikraftträdandet,
 - b) andra skatter på inkomst, på skatt som tas ut för beskattningsår som har påbörjats före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:1141) om ändring i lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal

Härigenom föreskrivs att lagen (2019:1141) om ändring i lagen (2003:758) om skatteavtal mellan Sverige och Portugal ska utgå.